

CEI MAI INFLUENȚI OAMENI AI VREMURILOR NOASTRE

Editori

ROBERTO MOTTADELLI

GIANNI MORELLI

Cuprins

Introducere	6	James Watson și Francis Crick	114
Thomas Alva Edison	10	John Fitzgerald Kennedy	116
Sigmund Freud	14	Nelson Mandela	124
Emmeline Pankhurst	16	Eva Perón	130
Auguste și Louis Lumière	20	Ioan Paul al II-lea	134
Henry Ford	24	Elisabeta a II-a	140
Wilbur și Orville Wright	28	Fidel Castro	146
Frank Lloyd Wright	32	Andy Warhol	152
Marie Curie	34	Martin Luther King	158
Gandhi	36	Yasser Arafat	164
Vladimir Lenin	40	Neil Armstrong	170
Guglielmo Marconi	44	Mihail Gorbaciov	174
Winston Churchill	46	Iuri Gagarin	176
Iosif Stalin	52	Elvis Presley	180
Albert Einstein	56	Tenzin Gyatso	182
Pablo Picasso	58	Saddam Hussein	188
Franklin Delano Roosevelt	64	Bob Dylan	192
Coco Chanel	70	Stephen Hawking	196
David Ben-Gurion	74	Muhammad Ali	198
Le Corbusier	80	Lech Wałęsa	204
Adolf Hitler	84	Steve Jobs	206
Charles de Gaulle	90	Bill Gates	208
Mao Zedong	96	Osama bin Laden	210
Walt Disney	102	Beatles	214
Frida Kahlo	104	Mark Zuckerberg	220
Sfânta Tereza de Calcutta	108	Autorii	222

Likis
Respect pentru omul și căm

00

Thomas Alva Edison

A fost o vedetă a Epocii Mașinilor datorită unei combinații extrem de rare de intuiție, tehnologie, marketing și simț al afacerilor.

Dacă am vrea să-l scoatem pe Thomas Alva Edison din istorie, secolul XX ar fi de nerecunoscut. El a dominat anii – de la ultimul sfert al secolului al XIX-lea până la primele decenii ale secolului XX – în care descoperirile științifice, combinate cu dezvoltări ale tehnologiei și cu apariția clasei de mijloc antreprenoriale, au revoluționat lumea, viața cotidiană și cultura. În acea perioadă crucială, foarte puțini dintre colegii săi inventatori și oameni de știință, dintre care mulți aveau și un talent deosebit, au fost în stare să construiască un complex economic și tehnologic precum cel pe care l-a creat el. Un autodidact, cu foarte puține studii formale, care a început ca distribuitor de ziare în trenurile companiei feroviare Grand Trunk Western Railroad Company. La urma urmei, cuvântul cel mai des asociat cu numele lui Edison este „brevet”. Sigur, nu el a inventat brevetele – grecii au făcut-o –, dar Edison a fost cel care le-a folosit excesiv și sistematic, înregistrând peste 1 000 numai în Statele Unite, plus câteva sute în Franța, în Regatul Unit și în Germania. Putem spune că, în cariera sa de peste 60 de ani, Edison a depus în medie mai mult de un brevet pe lună. Și a inițiat (și apărât) mii de procese: cel puțin 500 dintre acestea, pentru a vă face o idee cu privire la cifra lor, au fost în legătură cu proiectoarele și camerele video timpurii, formulate mai ales împotriva fraților Lumière. Când nu putea câștiga în instanță, Edison încerca să creeze alianțe cu rivalii săi sau să-i scoată de pe piață, cumpărând drepturile asupra descoperirilor și invențiilor care puteau să concureze la un moment dat cu ale lui. Poate cea mai strategică inovație a sa a fost crearea unui laborator de cercetare (la Menlo Park, New Jersey), unde a angajat zeci de tehnicieni a căror muncă, deseori puțin cunoscută, a contribuit în mod decisiv la succesul său.

Edison sprijinindu-se de o bancă în laboratorul din Menlo Park, New Jersey: casa lui spațioasă a fost transformată într-un centru de cercetare. Aici, la 48 de kilometri de Manhattan, se găseau majoritatea invențiilor lui Edison – de la fonograf la becul incandescent – pe care le-a dezvoltat împreună cu o echipă formată din numeroși tehnicieni și oameni de știință.

Sigmund Freud

Este unul dintre cei mai citați autori ai secolului XX. A fost provocator și inovator, iar ca părinte al psihanalizei, Freud a revoluționat modul în care ne vedem pe noi înșine. Activitatea sa a lăsat o urmă permanentă în cultura contemporană.

Imoral. Pervers. Eretic. Un maniac sexual. După publicarea cărții *Interpretarea viselor* (1899), insulte de tot felul s-au abătut asupra psihologului austriac Sigmund Freud. Mai presus de toate, oamenii erau scandalizați de conceptul de inconștient. Piatră de temelie a teoriei sale a psihanalizei, inconștientul era conceput ca un amalgam haotic de instincte și pulsuni care afectează, fără ca omul să conștientizeze acest lucru, viața sa cotidiană. Freud, care spunea lucrurilor pe nume, și-a rezumat astfel teoria: „Eul nu este stăpân în propria casă”. Și nu s-a oprit aici: pulsunile care conduc oamenii sunt de natură sexuală și sunt active din clipa în care bebelușul sugă la pieptul mamei. Dacă părinții nu răspund la aceste pulsuni în mod corespunzător, acestea pot degenera în boli mintale. Afirmările sale au fost inacceptabile pentru societatea vieneză puritană de la începutul secolului XX, care a început să bârfească viața privată a lui Freud. Când a publicat *Fragmente ale unei analize a unui caz de isterie* (1905), în care a citat din conversațiile pe teme sexuale pe care le avusese cu tânăra Ida Bauer în terapie, unii cititori l-au acuzat că ar fi avut o aventură cu pacienta. În același timp, însă, succesul terapiei sale a început să atragă atenția savanților, care au limitat efectele controverselor. A existat o singură „acuză” pe care Freud nu a putut să o combată: aceea de a fi evreu. La sfârșitul anilor 1930, naștii au început să-l urmărească îndeaproape pe medicul în vârstă. Așadar, în 1938, Freud s-a refugiat la Londra, unde a fost primit cu toate onorurile. Psihanaliza este atacată și astăzi: unii o consideră perimată, în timp ce alții îl acuză pe Freud că ar fi fost misogin și chiar – cum se schimbă timpurile! – moralizator. Conceptul inconștientului a fost însă un deschizător de drumuri ireversibil în descrierea ființei umane, care până atunci fusese descris în termeni de raționalitate sau conștiință. Astăzi, divanul, reprimarea, nevroza și lapsusul au intrat în vocabularul de zi cu zi. Și, de mai bine de un secol, misterele psihicului uman îmbogățesc literatura, cinematografia, muzica și cultura pop.

Sigmund Freud în 1922, fotografiat cu eternul său trabuc: fuma nici mai mult, nici mai puțin de douăzeci pe zi. Dar fumatul nu a fost singurul viciu al părintelui psihanalizei: mai lua cocaină și colecționa compulsiv obiecte de artă și covoare persane. Își examina cu atenție propriile slăbiciuni, folosindu-se ca prim subiect pentru construirea teoriilor sale.

Emmeline Pankhurst

La începutul secolului XX, Londra a fost zguduită de apariția unui grup de femei rebele care au manifestat pe străzi. Spărgând vitrine și stârnind incendii, aceste femei, sufragetele, luptau pentru dreptul la vot. Emmeline Pankhurst a fost conducătoarea lor.

Ochii de gheață ai lui Emmeline Goulden ascundeau o inimă care ardea de când îl auzise pe tatăl său oftând, când era doar o copilă: „Ce păcat că nu s-a născut băiat“. La vârsta de 14 ani, s-a strecurat pe furiș la o întâlnire pentru sufragiul feminin, iar obținerea dreptului la vot al femeilor a devenit misiunea sa în viață. În 1894, alături de soțul ei, Richard Pankhurst, care era și el activist, a obținut dreptul femeilor de a vota la alegerile locale. În anul 1898, când Richard a murit, Emmeline a preluat conducerea operațiunilor, inventând sloganuri eficiente („Mai bine rebelă decât sclavă“) care au câștigat sute de femei de partea cauzei. A creat un ziar și chiar un imn și un drapel pentru a comunica doleanțele femeilor britanice: acestea simțeau că erau o națiune separată într-o țară care nu le dorea drept cetățeni. Emmeline și-a încurajat camaradele să protesteze – au avut loc demonstrații violente, chiar și incendii provocate în ceainării și în pavilioane de crichet – și să se lase arestate, astfel încât fotografiile din presă să stârnească opinia publică. Ea însăși a fost arestată de șapte ori. Guvernul a răspuns cu batjocură și brutalitate: a hrănit cu forța femeile care făceau greva foamei sau a dat drumul la șoareci în mijlocul demonstrațiilor. Însuși numele de „sufragete“, pe care jurnaliștii l-au dat acestor femei, era unul peiorativ. Dar bărbații aflați la putere au calculat greșit: sufragetele au obținut într-o asemenea măsură susținerea publică, încât, în 1908, casa de bijuterii Mappin & Webb a lansat o linie de bijuterii în culorile mișcării: violet, verde și alb. În 1914 a izbucnit Primul Război Mondial și, deși activismul sufragetelor a încetinit, Emmeline nu s-a oprit: a plecat în America pentru a-și duce cauza mai departe. În 1918, guvernul le-a acordat – cu anumite limitări – femeilor cu vârsta peste 30 de ani dreptul la vot, drept răsplată pentru contribuția lor în vreme de război. În iulie 1928, vârsta a fost redusă la 21 de ani, la fel ca în cazul bărbaților. Dar Emmeline nu a mai apucat să vadă acest lucru. A murit cu doar câteva zile mai devreme, lăsând în urmă trei fiice, toate activiste, și milioane de cetățene britanice proaspăt emancipate.

Izbucnirea Primului Război Mondial a produs o scindare în rândul sufragetelor. În timp ce unele dintre ele au decis să amâne protestele, Emmeline Pankhurst a profitat de momentul istoric pentru a-și extinde mișcarea în afara Europei, în Statele Unite și Canada.

Libra

Respectful document handling

Auguste și Louis Lumière

Între 1892 și 1896, la oficiile pentru brevete din toată lumea au fost înregistrate nu mai puțin de 126 de brevete pentru dispozitive care aveau „să facă imaginile să se miște”. Pentru cel care a învins, destinul se găsea în numele său: Lumière, ca filmul expus la lumină, avea să devină un element esențial pentru a șaptea artă.

Antoine Lumière, tatăl lui Auguste și Louis, era deja un fotograf de succes în Lyon, Franța, când, în 1894, a văzut prezentarea kinetoscopului, o invenție care pornise din geniul lui Thomas Alva Edison. Arăta ca o comodă cu sertare realizată din lemn. Deasupra avea un vizor: uitându-te prin el, stând într-o poziție destul de incomodă, puteai urmări un film care se mișca. Lumière tatăl s-a întors acasă și a proclamat: „Scoateți imaginea din cutie”.

Auguste și Louis l-au luat în serios, iar după un an aveau *le cinématographe* gata. Cu un cearșaf alb pe post de ecran, în jur de jumătate de oră de proiecții și după ce vânduseră cam treizeci de bilete, în 28 decembrie 1895, în Salon Indien al Grand Café din Paris – *Orașul luminilor*, se înțelege –, Auguste și Louis și-au prezentat invenția. A fost un triumf. Proiecțiile cu public au câștigat spectatorii: împreună au râs, au plâns de bucurie și au exclamat de teamă. O reacție deja legendară a publicului lor este secvența trenului din gara La Ciotat: filmat aproape de pe șine, trenul pare să intre în public. (Mai mulți spectatori au părăsit sala în goană.) Cinematograful a deschis, de asemenea, perspective asupra unor lumi îndepărtate, aproape de neatinse: în filmele fraților Lumière puteai vedea marea, Napoli, o coridă, pe regele Edward al VII-lea al Regatului Unit și chiar Japonia și China. Dar activitatea lor nu s-a rezumat doar la proto-documentare:

Auguste (stânga) și Louis Lumière. Cei doi au obținut diplome de la prestigioasele Écoles La Martinière din Lyon, primul în chimie și al doilea în fizică. În adolescență au început să lucreze alături de tatăl lor, Antoine, fotograf și antreprenor, dezvoltând imediat inovații importante în producția de plăci fotografice.

Libris.ro

Respect pentru oameni și cărți

Marie Curie

Marie Curie a fost prima femeie care a obținut o diplomă universitară în fizică și prima care a primit Premiul Nobel; acesta i-a fost decernat de două ori, în două domenii diferite ale științei. Un geniu care a muncit pentru binele omenirii, Curie este un model pentru generații întregi de femei din toată lumea.

Micuța Maria avea doar patru ani când a văzut-o pe sora ei mai mare poticnindu-se la citit: a smuls cartea din mâinile surorii și a început să citească în fața tuturor, stârnind uimirea. Deja era un mic om de știință, cu o minte care, în Polonia aflată sub dominația Rusiei țariste, părea prea curioasă și strălucită pentru a-i aparține unei femei. De asemenea, era foarte independentă în purtare și în gândire. Maria nu putea accepta ideea că aspirația supremă a unei fete trebuia să fie cea de a-și găsi o pereche potrivită; ea respingea ideea de a se supune unui soț. Și-a înlocuit credința în Dumnezeu cu credința în cunoaștere și în metoda științifică. În adolescență, Maria și-a pierdut răbdarea în ce privește Polonia de la sfârșitul secolului al XIX-lea: nu i se permitea nici măcar să meargă la universitate, care le era rezervată bărbaților. Astfel, în 1891, la 24 de ani, s-a înscris la Sorbona, în Paris, și a devenit Marie. După doi ani de studii, a devenit prima femeie care a absolvit cursurile de fizică. Și-a luat apoi diploma în matematică și, la scurt timp după aceea, a devenit prima femeie care a predat la prestigioasa universitate. Relația sa cu Pierre Curie, viitorul soț, a fost mai presus de toate un parteneriat bazat pe pasiunea pentru cercetare. Uniunea lor a dus la descoperirea a două noi elemente, radiul și poloniul, și la informații fundamentale despre fenomenele radioactive; împreună cu Henri Becquerel, au primit în 1903 Premiul Nobel pentru Fizică. Au avut două fiice, una dintre ele, Irène, obținând la rândul său Premiul Nobel în 1935. Soții Curie nu au brevetat procedura de izolare a radiului, ci au pus-o la dispoziția tuturor, pentru a contribui la progresul omenirii. Și, totuși, după moartea lui Pierre (1906), Marie a fost ținta unor bârfe răutăcioase pentru că a avut nu doar alte relații, ci și-a continuat, de asemenea, cercetările și activitățile filantropice: în 1911 a primit Premiul Nobel pentru Chimie, iar în timpul Primului Război Mondial a lucrat ca radiolog pentru soldații răniți. Radioactivitatea la care a fost expusă a fost cea care i-a adus moartea lui Marie Curie. Însă, la momentul respectiv, descoperirile și viața ei exemplară stârniseră deja o revoluție – pentru medicină și pentru femei.

Marie Curie, în laboratorul său, în jurul anului 1912. Mult timp, cercetătoarea poloneză a lucrat cu echipamente nepotrivite. Cu toate acestea, în 1909 a înființat la Sorbona Institutul Radiului – cunoscut astăzi sub denumirea de Institutul Curie – un centru de cercetare a radioactivității și a aplicațiilor medicale ale acesteia. În 1911 a primit al doilea Premiu Nobel din cariera sa, însă, fiind femeie, nu a fost primită în Academia Franceză a Științelor.